

MONOPOLTILSYNET

Den 16. januar 1973.

Notat. (ad samrådsspørgsmål A).

Monopoltilsynets praksis ved afgivelse af udtalelser om kommunale og koncessionerede virksomheders prisforhøjelser.

1. I pris- og avancelovens § 4, stk. 3, er det for en række offentlige leverancer og ydelser foreskrevet, at statslige og kommunale myndigheder efter den 1. september 1971 ikke må fastsætte eller godkende prisforhøjelser, der går ud over reglerne i lovens § 5, stk. 1, nr. 1, forinden der fra monopoltilsynet er indhentet en udtalelse med en vurdering af forhøjelsen under hensyn til pris- og indkomstudviklingen i samfundet.

Monopoltilsynets udtalelser i henhold til § 4, stk. 3, offentliggøres, jfr. § 4, stk. 4.

De omkostningsstigninger, som offentlige myndigheder uden at høre tilsynet kan indregne i priserne for de omhandlede leverancer og ydelser, omfatter stigninger i indkøbspriserne for anvendte varer og serviceydelser.

Under folketingets 2. behandling af lovforslaget udtalte handelsministeren: . . . „Formålet med bestemmelsen er at sikre, at der af de pris- og takstfastsættende myndigheder også tages hensyn til virkningerne på den almindelige prisudvikling. At dette måske ikke altid vil ske eller sker i fuldt omfang, kan have sin baggrund i, at man inden for den offentlige sektor sjældent er udsat for konkurrence og i øvrigt kan lade andre betragtninger end de omkostningsmæssige indgå i overvejelserne. Sådanne andre betragtninger, f. eks. fiskale eller hensynet til størst mulig selvfinansiering, kan være fuldt legitime, men man må altså blot være opmærksom på, at sådanne hensyn kan føre til prisfastsættelser, som er ude af takt med den øvrige prispolitik. Paragraffen anfægter ikke de offentlige myndigheders adgang til selv at ansætte deres priser og takster. Monopoltilsynets udtalelser er vejledende, og vedkommende myndighed er i princippet frit stillet i sin prisfastsættelse . . .“.

2. Ved behandlingen af de sager, som offentlige myndigheder har forelagt til udtalelse, har tilsynet lagt vægt på de synspunkter, der er lagt til grund for pris- og avanceloven samt den praksis, som tilsynet har anvendt over for private virksomheder.

Der er i tilsynets udtalelser om prisforhøjelserne regnet med fuld dækning for omkostningsstigninger efter den 28. februar 1971 som følge af højere indkøbspriser for varer og serviceydelser, øgede afskrivninger på nyinvesteringer samt overenskomstmæssige lønforbedringer (lovens § 5, stk. 1, nr. 1-5). For så vidt angår råvareudgifter m. v., er der endvidere i overensstemmelse med bestemmelserne i den tidligere prisstoplov indregnet stigninger siden den seneste prisforhøjelse. Dette svarer til, hvad private virksomheder omfattet af lovens § 5, stk. 1, kan forhøje priserne med uden forudgående tilladelse fra monopoltilsynet.

Ud over de ovenfor omtalte omkostningsstigninger er der i udtalelserne indregnet omkostningsstigninger i et sådant omfang, at det forventede regnskabsresultat kom til at svare til, hvad der havde været tilsigtet og faktisk opnået under normale forhold, dvs. i årene forud for prisstoploven.

Derimod har man ikke — som i tilfælde, hvor der meddeles private virksomheder dispensation — taget hensyn til, at de af offentlige myndigheder beregnede takster skal indeholde et element af nettofortjeneste, jfr. lovens § 7. Priserne for offentlige ydelser har i mange tilfælde været fastsat således, at de ikke gav fuld dækning for udgifterne. Det gælder bl. a. de kommunale takster for renovation, gas, el og bybuskørsel. For sådanne virksomheder, som i en årrække har været drevet med underskud, har tilsynet ikke ment at kunne anbefale takstforhøjelser, således at der blev opnået balance eller overskud på regnskabet.